
Data zjazdu	Temat zajęć	Liczba godzin
17.02.07	Zachowania przedsiębiorcze człowieka (istota przedsiębiorczości, komunikacja interpersonalna, negocjacje)	3h
03.03.07	Funkcjonowanie przedsiębiorstw w warunkach gospodarki rynkowej (jak założyć własną firmę?, Podatki, Podstawy biznes planu)	4h
17.03.07	Formy aktywności zawodowej (Innowacyjny pracownik, mobilność zawodowa, CV, list motywacyjny, podanie)	3h
31.03.07	Państwo i gospodarka (determinanty wzrostu gospodarczego, budżet Państwa, Inflacja, Bezrobocie)	3h
21.04.07	Polska w Unii Europejskiej	3h
27.05.07	Tematy interesujące słuchaczy?	2h

Przedsiębiorczość

Mgr inż. Artur Szcześniak

Na podstawie książki „Bądź przedsiębiorczy” PWN

Zachowania przedsiębiorcze człowieka.

- Przedsiębiorczość jest cechą lub sposobem zachowania się ludzi które to zachowanie lub cecha sprowadza się do gotowości i zdolności podejmowania i rozwiązywania w sposób twórczy i nowatorski nowych problemów, umiejętności wykorzystywania pojawiających się szans i okazji oraz elastycznego przystosowania do zmieniających się warunków funkcjonowania gospodarki.

Ekspansywność

- Termin ten oznacza wytyczanie sobie ambitnych zadań i celów, których realizacja pozwala na osiągnięcie większych niż dotychczas efektów. (dorównanie najsilniejszym i najlepszym)

Innowacyjność

- Wprowadzenie wszelkich twórczych ulepszeń – od drobnych usprawnień do rewolucyjnych zamian w organizacji i technice.

Jak rozwijać cechy przedsiębiorczości? - czynniki

- System ekonomiczny
- Indywidualne cechy człowieka
- Wykształcenie
- Kultura otoczenia danego człowieka

Człowiek przedsiębiorczy:

- Wykazuje inicjatywę i nie boi się nowych wyzwań;
- Umie liczyć na własne siły;
- Podejmuje trafne decyzje;
- Nie zraża się niepowodzeniami;
- Wykorzystuje szanse;
- Wierz w swój sukces.

Synteza.

- Przedsiębiorczość to postawa życiowa, która charakteryzuje się dążeniem do osiągania jak najlepszych wyników własnej pracy, do efektywnego, twórczego działania.

Synteza.

- Zachowania przedsiębiorcze cechuje ekspansywność oraz innowacyjność.
- Rozwojowi przedsiębiorczości sprzyjają: system ekonomiczny danego państwa, indywidualne cechy człowieka, wykształcenie, kultura otoczenia i inne.

Cechy przedsiębiorcy. Kim jest menedżer?

- Przedsiębiorcą nazywamy osobę, która organizuje, a następnie prowadzi działalność gospodarczą. Przedsiębiorca pozyskuje pracowników o określonych kwalifikacjach oraz zapewnia środki materialne, umożliwiające rozwój firmy.

Działania przedsiębiorcy powodują:

- Wprowadzenie nowych wyrobów na rynek;
- Odkrywanie nowych rynków, które poprzednio nie istniały;
- Odkrywanie nowych zasobów i nowych sposobów rozszerzania podaży zasobów

---

Działania przedsiębiorcy powodują (2):

- Odkrywanie nowych technologii;
- Reorganizowanie istniejących przedsiębiorstw.

Cechy którymi powinien odznaczać się przedsiębiorca:

- Silna potrzeba osiągnięcia sukcesu;
- Potrzeba samorealizacji;
- Konsekwencja, wytrwałość, determinacja;
- Umiejętność podejmowania ryzyka;
- Zaufanie do własnych zdolności i umiejętności;

Cechy którymi powinien odznaczać się przedsiębiorca:

- Umiejętność przyjmowania porażki i wyciągania konstruktywnych wniosków;
- Optymizm życiowy;
- Nowatorstwo
- Entuzjazm i poświęcenie w pracy
- Zdolności przywódcze, potrzeba autonomii.

Kiedy menadżer jest przedsiębiorcą? – jeżeli:

- Ma zdolności formułowania wizji i misji swojej firmy w długim czasie,
- Ma umiejętności szybkiego reagowania na zmiany w otoczeniu;
- Ma umiejętności doboru współpracowników,
- Ma zdolności inspirowania współpracowników;

Kiedy menadżer jest przedsiębiorcą? – jeżeli (2):

- Ma umiejętności koordynowania przedsięwzięć o dużym stopniu złożoności;
- Potrafi rozwiązywać konflikty, jest dobrym negocjatorem;
- Odważnie podejmuje trudne decyzje,
- Posiada umiejętności interpersonalne, wskazuje postawę asertywną.

Synteza

- Przedsiębiorca to człowiek, który organizuje i prowadzi działalność gospodarczą i podejmuje związane z tym ryzyko.
- Menedżer powinien reprezentować następujące postawy: otwartość na świat, kreatywność oraz nastawienie na przyszłość.

[Poznaj siebie!]

- Osobowość – to charakterystyczny dla danego człowieka zespół cech i właściwości psychicznych oraz fizycznych, a także mechanizmów wewnętrznych regulujących jego zachowanie.

[Poznaj siebie!]

- Temperament – to wrodzona zdolność do intensywniejszego lub słabszego przeżywania swojego życia, do silniejszej lub słabszej aktywności psychicznej.

[Poznaj siebie!]

- Osobowość społeczna – jest to zespół cech danej jednostki, wpływający na jej postępowanie. Jest to zespół składający się z cech: biologicznych, psychicznych oraz kulturowych

---

Osobowość a temperament

- Już w starożytności interesowano się ludzkimi cechami, wówczas jednak klasyfikowano je jako różnice temperamentu. Hipokrates (460 – 377 p.n.e.) wyróżnił 4 typy temperamentu: **flegmatyka, choleryka, melancholika i sangwinika.**

Osobowość a temperament

- Flegmatyk** (gr. phlegmatikos - „pełen śluzu”) to człowiek odznaczający się mało dynamicznym usposobieniem, nie ulegający gwałtownym emocjom, słabo reagujący na podniety, ale wytrwały w działaniu i konsekwentny w uczuciach. Typ flegmatyczny charakteryzuje się małą pobudliwością, jest zrównoważony i opanowany. Fizjologiczną podstawę temperamentu flegmatyka stanowi silny i zrównoważony typ układu nerwowego.

Osobowość a temperament

- Choleryk** (gr. chole - „żółć”) - to człowiek wybuchowy, o silnych i szybko powstających reakcjach uczuciowych; odznaczający się dużą energią życiową i brakiem opanowania. Reakcje choleryka są niewspółmierne do bodźca. Fizjologiczną podstawę temperamentu choleryka stanowi silny, niezrównoważony (przewaga procesu pobudzenia nad procesem hamowania) typ układu nerwowego.

Osobowość a temperament

- Melancholik** (gr. melancholikos - „smutny”) - to człowiek o usposobieniu łagodnym, biernym, którego cechuje brak impulsywności, silne, wolno narastające reakcje uczuciowe. Melancholik w działaniu jest mało odporny i niewytrwały. Typ melancholika cechuje się małą ruchliwością, apatią, przewlekłymi stanami przygnębienia. Fizjologiczną podstawę temperamentu melancholika stanowi tzw. słaby typ układu nerwowego.

Osobowość a temperament

- Sangwinik** (łac. sanguis - „krew”) - to człowiek o żywym, pogodnym, uczuciowym, aktywnym usposobieniu, wrażliwy, o silnych i szybkich reakcjach. Sangwinik łatwo dostosowuje się do zmiennych warunków życia, jest odporny na trudności. W typologii wyższej czynności nerwowej. Odpowiada mu silny zrównoważony i ruchliwy typ układu nerwowego.

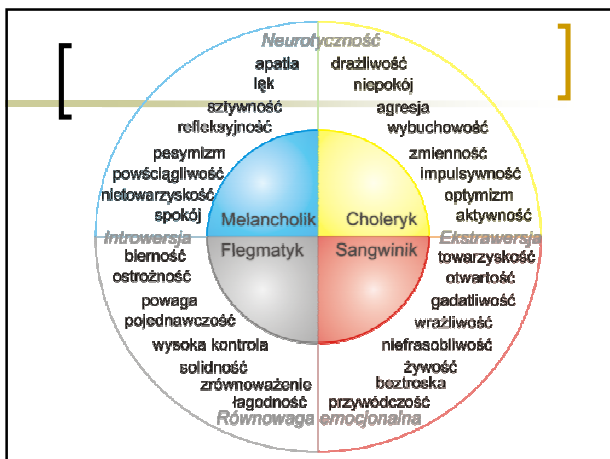

[Jacy jesteśmy?]

- Samowiedza – to zdolność do określania swoich predyspozycji, osobowości i temperamentu.
- Samoocena – to opinia, którą mamy o sobie – najczęściej przybiera postać akceptacji bądź negacji.
- Samoakceptacja – to umiejętność wykorzystywania samowiedzy w codziennym życiu.

[Synteza.]

- Osobowość to niepowtarzalny zespół cech psychicznych, charakterystycznych dla danego człowieka.
- Decydujący wpływ na rozwój osobowości mają predyspozycje dziedziczne oraz środowisko.

[Synteza.]

- Temperament to wrodzona zdolność do silniejszego lub słabszego przeżywania swojego życia.
- Istnieją cztery podstawowe typy temperamentu: sangwinik, choleryk, flegmatyk, melancholik.
- Poznanie samego siebie obejmuje: samowiedzę, samoocenę oraz samoakceptację.

[Asertywność.]

- To umiejętność wyrażania w bezpośredni sposób swoich myśli, przekonań, opinii i ocen. To pełne wyrażenie siebie w kontakcie z innymi.

[Zachowanie asertywne.]

- To bezpośrednio, stanowcze, a jednocześnie uprzejmie wyrażenie swoich uczuć, pragnień, opinii i poglądów w sposób respektujący uczucia, pragnienia, opinie i poglądy drugiej osoby.

[Etapy zachowań asertywnych:]

- Odmowa – czyli stanowcze powiedzenie „nie”
- Określenie przedmiotu odmowy
- Krótkie i prawdziwe uzasadnienie, bez niepotrzebnego usprawiedliwiania się.

Zachowanie agresywne.

- Polega na szczerym wyrażaniu swoich przekonań, jednak w taki sposób, że obraża to uczucia innych.

Jeśli chcemy być osoba asertywną musimy:

- Dokładnie określić, czego chcemy,
- Zdecydować, czy to, czego pragniemy, jest uczciwe i słuszne,
- Nie lękać się podejmowania ryzyka,
- Otwarcie wyrażać swoje uczucia,
- Bez gniewu przyjmować uczciwą krytykę,
- Stanowczo bronić swoich racji.

Synteza.

- Asertywność polega na wyrażaniu w bezpośredni i stanowczy sposób swoich myśli, przekonań, opinii i ocen.
- Na zachowanie asertywności składają się trzy elementy: odmowa, określenie, czego nie mamy zamiaru zrobić oraz krótkie uzasadnienie odmowy.

Synteza.

- Asertywność nie należy mylić z zachowaniem agresywnym, które obraża uczucia innych.
- Asertywność jest efektem pracy nad sobą, nauczenia się określonego sposobu przeżywania i reagowania.

Umiejętności komunikowania się.

- Komunikacja interpersonalna – to proces przekazywania i odbierania informacji, zachodzących między dwiema lub więcej osobami.

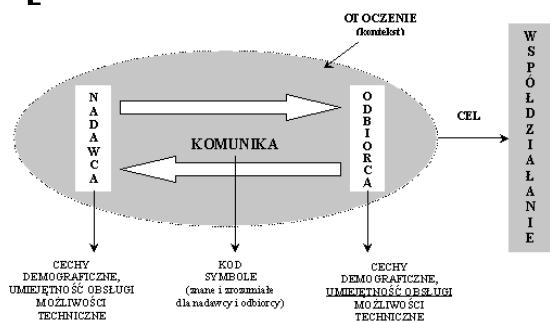

Proces komunikacji.

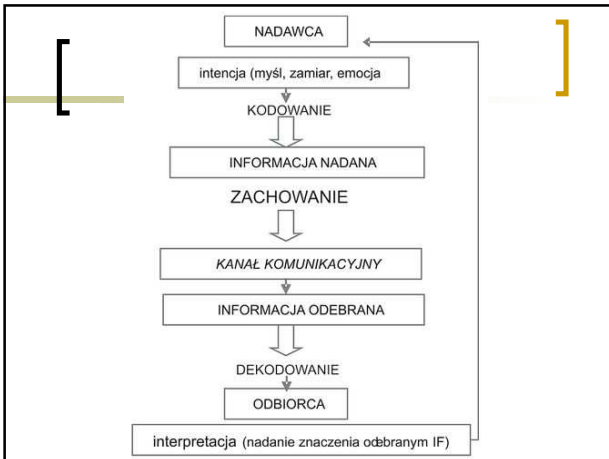

Proces komunikacyjny.

- Nadawca → komunikat → odbiorca → skutek → kanał → narzędzia lub nośniki komunikacji.

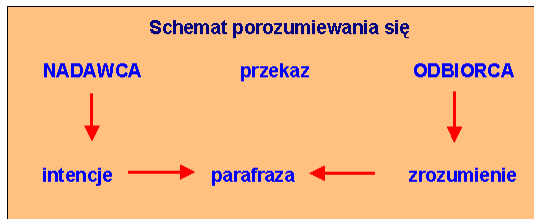

Schemat porozumiewania się

Komunikacja

- **DEFINICJA:** komunikacja jest procesem wzajemnego przekazywania informacji przez ludzi komunikujących się. Przebiega ona na wielu poziomach, z których jedne są świadome, a inne nie. Komunikowanie się ludzi może służyć do wywierania wpływu, manipulacji, porozumiewania, przekonywania, przekazywania lub zdobywania informacji.

Komunikacja

- W zależności od celu proces komunikacji przebiega w inny sposób i można mówić o komunikacji skutecznej bądź nieskutecznej. Proces komunikacji obejmuje zarówno komunikaty przekazywane werbalnie jak i niewerbalnie.

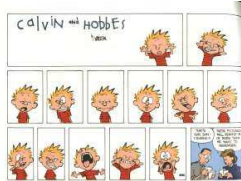

KOMUNIKACJA WERBALNA

- Polega na przekazywaniu informacji przez słowa, jest to poziom merytoryczny lub treściowy relacji.

Jest to wszystko, co mówimy.

KOMUNIKACJA NIEWERBALNA

Nazywana jest często “mową ciała”
dokonuje się poza słowami, jest to
poziom formalny relacji, czyli
pozatrześciowy.

Jako przykład można podać:

- Postawa ciała
- Barwa głosu, tempo mówienia
- Ruch, gestykulacja , mimika
- Kontakt wzrokowy
- Sposób ubierania się.

Badania naukowe

Badania naukowe wskazują na
to, iż ponad 80% informacji
odbieranych przez ludzi w
procesie komunikacji
przesyłanych jest
niewerbalnie.

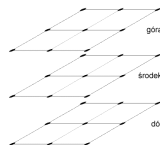

SPÓJNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

- **SPÓJNOŚĆ
KOMUNIKACYJNA:** polega na
dopasowaniu i zgodności treści
(poziom werbalny) i sposobu
(poziom niewerbalny)
komunikowania się.

ETAPY NAWIĄZYWANIA KONTAKTU

PIERWSZE WRAŻENIE

- Pierwsze wrażenie może być pozytywne lub negatywne. Charakteryzuje się tym, iż jest natychmiastowe – tworzy się w ciągu kilku, kilkunastu sekund, poza racjonalnie, nieświadomie i może mieć znaczący wpływ na dalszy kontakt.

ETAPY NAWIĄZYWANIA KONTAKTU

- Pierwsze wrażenie pozytywne – wywołuje tendencję do przypisywania bardziej pozytywnych właściwości i cech danej osobie i sprawie, bądź instytucji, którą ta osoba reprezentuje. Rzecz ma się odwrotnie z pierwszym wrażeniem negatywnym, dlatego tak ważne jest zdawać sobie sprawę w jaki sposób jesteśmy odbierani w pierwszych sekundach kontaktu.

ETAPY NAWIĄZYWANIA KONTAKTU

- Wpływ na pierwsze wrażenie mają: wygląd fizyczny, ubiór, postawa ciała, mimika, gestykulacja, sposób mówienia, a więc wszystko to wyrażamy poza słowami i treścią.
- Najważniejsze instrumenty do wywoływania określonego pierwszego wrażenia to odpowiednia autoprezentacja i dbanie o właściwy przebieg kontaktu.

ETAPY NAWIĄZYWANIA KONTAKTU

AUTOPREZENTACJA

- Autoprezentacja jest sposobem w jaki prezentujemy się w otoczeniu, jest wyrazem naszych przekonań, niekoniecznie świadomych, co do tego, kim jesteśmy,

---

ETAPY NAWIĄZYWANIA KONTAKTU

- Pozytywna autoprezentacja obejmuje:
  - rozpoznawanie i wyrażanie mocnych stron
  - świadomość posiadanych umiejętności
  - obronę i stanowienie własnych praw
- Dzięki pozytywnej autoprezentacji mamy szansę wywołać pozytywne pierwsze wrażenie.

ETAPY NAWIĄZYWANIA KONTAKTU

DOSTROJENIE SIĘ

Kolejnym etapem nawiązywania kontaktu jest dostrojenie się do rozmówcy: jego nastawień, uczuć, postawy ciała itp. Przebiega na poziomie werbalnym i niewerbalnym.

- **poziom werbalny** – dostosuj słownictwo, dobieraj słowa zrozumiałe dla twojego rozmówcy
- **poziom niewerbalny** – dostosuj postawę ciała, tempo i rytm oddychania, gestykulację

ETAPY NAWIĄZYWANIA KONTAKTU

PROWADZENIE ROZMOWY

Można wywierać wpływ na kierunek aktywności rozmówcy. Podstawowym instrumentem służącym do tego celu są techniki aktywnego słuchania, zadawania pytań i parafrazowania:

- utrzyjmyj uwagę na aktywności rozmówcy,
- pytaj,
- używaj zdań zaczynających się od słów: "Jeśli dobrze Cię zrozumiałem to ...", "Czy dobrze rozumiem, że Ty..." , itp.

KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA W NEGOCJACJACH NASTAWIONYCH NA WSPÓLPRACĘ

NAWIĄZANIE KONTAKTU – czyli zanim zaczniesz rozmawiać

UWAGI WSTĘPNE

Porozumiewanie się pomiędzy ludźmi nie zawsze jest efektywne. Czasami już od samego początku rozmowa "nie klei się" lub napotykamy silny opór rozmówcy. Niejednokrotnie my sami czujemy się źle w kontakcie z drugą osobą. Często przyczyną takich sytuacji jest przystępowanie do rozmowy bez wystarczającego zadbania o nawiązanie dobrego kontaktu, nie uwzględnianie podstawowych potrzeb własnych i drugiego człowieka.

GRANICE PSYCHOLOGICZNE

Dystans (odległość) między osobami w trakcie rozmowy ma istotny wpływ na przebieg tej rozmowy i jakość całej tej relacji między rozmówcami. Badania wykazały, że częstą przyczyną braku komfortu w kontakcie jest zbyt bliska lub zbyt daleka odległość między rozmówcami.

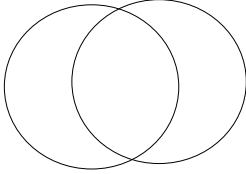

**INWAZJA I AGRESJA –
wchodzenie w terytorium innej osoby:**

Rys. 1
*Np. podwładny poklepuje kierownika po plecach;
ludzie dopiero, co się poznali padają sobie w
ramiona; przejście na "TY" w pierwszym
kontakcie, bez uzyskania zgody partnera itp.*

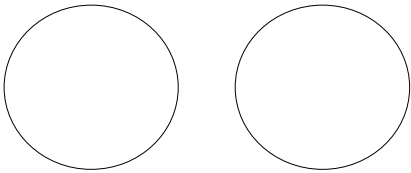

**INWAZJA I AGRESJA –
wchodzenie w terytorium innej osoby:**

Rys. 2
*Partnerzy są zbyt oddaleni, aby uzyskać porozumienie. Np. w
czasie rozmowy partnerzy patrzą w bok, odwracają się od
siebie, nie reagują na pytania, nie okazują wzajemnego
zainteresowania.*

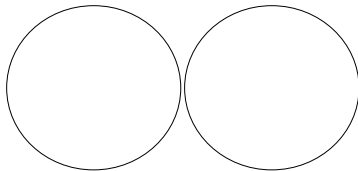

**INWAZJA I AGRESJA –
wchodzenie w terytorium innej osoby:**

Rys. 3
*Przykładem takiego kontaktu mogą być zachowania
asertywne, a więc takie w których respektujemy
prawa nasze i innej osoby.*

Właściwie ustalona odległość dostosowana jest do:

- Stopnia zażyłości
- Emocjonalnego klimatu kontaktu
- Kontekstu sytuacji (kontakt zawodowy, towarzyski, intymny).

Rodzaje dystansów:

- Dystans intymny (0–45 cm) – poczucie obecności i kontaktu fizycznego; jest on zastrzeżony dla osób najbliższych
- Dystans personalny (45-120 cm) = sfera prywatna – występuje między osobami w kontaktach prywatnych

---

Rodzaje dystansów:

- Dystans społeczny (150-350 cm) – dla osób o różnych pozycjach społecznych
- Dystans publiczny (powyżej 350 cm) – “trzymanie kogoś na dystans”, wystąpienia publiczne

---

[Przeszkody przekazu:]

- Negatywne emocje, które utrudniają spójne sformułowanie przekazu,
- Uprzedzenie w stosunku do rozmówcy,
- Różnice światopoglądowe,
- Brak precyzji w wyrażaniu własnych myśli
- Sprzeczna z zawartością wypowiedzi „mowa ciała”

[Synteza.]

- Komunikacja interpersonalna to proces przekazywania i odbierania informacji, zachodzących między dwiema lub więcej osobami.
- Niezbędnymi warunkami komunikacji jest istnienie nadawcy, odbiorcy, komunikatu, kanału komunikacyjnego oraz nośników informacji.

[Synteza.]

- Komunikacja interpersonalna przebiega bez zakłóceń tylko wtedy, gdy nie zakłócają bariery komunikacyjne i gdy odbiorca rozumie przekazywane mu informacje zgodnie z intencjami nadawcy.
- Sprawny system komunikacji umożliwia każdej firmie osiągnięcie zamierzonych celów.

Brak dystansu ☺ ☺ ☺

Negocjacje.
